

Η ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΗΣΑΝ ΠΟΛΥ

Η ΩΡΑΙΑ ΦΕΡΡΟΝΙΕΡΑ

Α'. ιστορία που θα αφηγηθούμε, αρχίζει από τις 20 Νοεμβρίου 1536, μία ψυχρή και βροχερή νύχτα, που τα καμπαναριά όλων των ναών του Παρισιού χτυπούσαν την έννατη έσπερινή.

Την εποχή εκείνη βασιλευε στη Γαλλία ο Φραγκίσκος Α' και στη χώρα του, καθώς και στην Ισπανία, είχε εγκαθιδρυθεί η φοβερή 'Ιερά 'Εξέταση.

Τυλιγμένος εκείνη τη βραδιά μέσα σ' έναν πλατύ μαύρο μανδύα και φορώντας στο κεφάλι του ένα σκούφο, ο Ζάν Φερρόν, ο δικηγόρος του Κοινοβουλίου, κατέβαινε την όδον Λεφέβρ, ένα μικρό δρομάκι που έβγαζε στην όδον 'Αγιού 'Αντωνίου και από εκεί στην όδον Σαρτρόν, όπου βρισκόταν η κατοικία του.

Μπροστά του έβδιδε, φωτιζοντας το δρόμο με τη θαμνητή λάμψη ενός φαναριού, ο γραμματέας του 'Αλαίν Μπραντόν. Ένας μικροκαμωμένος άνθρωπος, όνομαστός για τη μεγάλη του καμπόρα.

'Ο δικηγόρος κι' ο υπάλληλός του περπατούσαν άρκετά γρήγορα, φροντίζοντας να μην παρακατιήσουν και πέσουν μέσα στις λάσπες ή σε καμιά λακκούβα με νερό.

Δέν είχαν παρά να κιάνουν λίγα βήματα ακόμα, για να φτάσουν στην όδον Σαρτρόν, όταν ξαφνα άκουσαν κάποιον θόρυβο και σταμάτησαν.

'Ήταν κάτι σαν παράπονο, σαν κλάμα, σαν βόγγος, κάτι άπ' δια αυτά και τίποτε όρισμένο.

'Ο Φερρόν δέν έσυγινειτο εύκολα, άπ' ενός γιατί έται τών είχε συνηθίσει το επαγγελματία του και άπ' άλλου γιατί ήξερε ξε άκοχης τα τεχνάσματα των λαοφιδυτών της έποχής του και φοβόταν μιν πέση στο καμιά παγίδα.

Χωρίς λοιπόν να δώσει καμιά προσοχή στο τυχαίο εκείνο περιστατικό, που μπορούσε νάχε κάποιες συνέπειες γι' αυτόν αν έσοκόταν, έξολοθίσθησε το δρόμο του.

'Ο γραμματέας του όμως, πό ποιόλογος από τόν άρρεντικό του, κάρφωσε το βλέμμα του προς το μέρος, άπ' το οποίο έφταναν οι θόηνοι και γύρισε και το φανάρι του προς τα εκεί.

'Ενα θλιβερό θέαμα παρουσιάστηκε τότε μπροστά στα μάτια των δυο διαβατών.

'Επάνω σ' ένα πέτρινο πάγκο, δίπλα στον τοίχο, ήταν ξυλωμένη άκατηχη μία γυναίκα, ντυμένη με πολύχρωμα κορδελιά και στολισμένη με ζωηράματα έπίχρυστα που είχαν καταστραφεί από την πολυκαρία.

Άτα γονάτια της καθόταν ένα κοριτσάκι, κορμιασμένο κι' αυτό, που έκλωγε και που δέν είχε προσέξει τους δυο ανθρώπους, οι όποιοι είχαν σταθεί σε απόσταση τέσσεραον βημάτων και κιντώσανε.

'Ο καμπόρης έστρέψε ένα γρήγορο και διαπεραστικό βλέμμα στο σώματέλιμα αυτό και ελεγε με τόνο έμπερφο :

— Θάναι τίποτε Τσιγγάνο διακαταρρέω και θά τους 'έχουν δείξει οι μάγκες. Δόξα τώ Θεώ, έχουμε άρμονία άπ' αυτούς. Πάμε, κύριε....

Και κίνησαν να φύγουν, άλλα καθώς ο γραμματέας χαμήλωσε το φως που κρατούσε, η μικρή γύρισε προς αυτούς και το πρόσωπό της φωτιστηκε μοναμιάς.

— Στάσου, ελεγε τωραά ο Φερρόν στο συνοδό του. Και ζύγωσε πιο κοντά στη μικρούλα.

— Γιατί κλάεις ; τη ρώτησε.

— 'Η μητέρα μου πέθανε....

— Πέθανε ! Ποιό τ' έφερες ;

— Ναι, άρρεντικό. Την φιλώ και δέν κουνιέται... 'Η καρδιά της έχει πάρει να χτυπά... Κιντώζετε κι' εσεις... Βάλτε το χέρι σας... Τι λέτε, χιτωνάει ;... 'Όχι, έ ;... Μου τó ελεγε μόνη της, ή δυστυχημένη τό πρωί : — Δέν είναι καλά, Ζαρά. Θά πέθανω !... 'Αχ, αν είχαμε χρήματα, θά πηγαίναμε σε κανένα ξενοδοχείο... Οθάνα λίγο κορσί και θά ζεσταίνονταν, γιατί κρύβανε... 'Αλλά δέν είχαμε ούτε πεντάρα... 'Όταν εινε κανεις άρρωστος, δέν μπορεί να βγάλη λεπτά, άρρέντικ... 'Αχ, μάνα μου, μαμονόλα μου ! Πέθανε, κύριε, δέν με πιστεύετε ; Πέθανε κι' όσο κι' αν φωνάζω, δέν μ' άκούει παιδά...

'Ο Φερρόν δέν είχε τριφερή καρδιά, άλλα υπάρχουν μερικώς στιγμές που και ή απαθότερες ιδιοσυγκρασίες συγκαίνονται.

Και σε μία άπ' αυτές τις στιγμές θά βοήθησε χωρίς άλλο κι' ο δικηγόρος του Κοινοβουλίου, γιατί δέν άργησε να συγινηθί.

Οι λυγμοί της μικρής τόν έκαναν ν' ανατριχιάση. Κι' ή συγκλίση του μεγάλως πώ πολύ, όταν ή όρρανη πήρε τό χέρι του και τόβάλε πάνω στο σχεδόν παγωμένο στήθος της μητέρας της. Στο μεταξύ αυτό ο Φερρόν την κιντώσε μέσα στα μάτια της και την άκούγε με προσοχή καθώς τού μιλούσε.

'Τ' ήταν αυτό που έννοιουθε μπροστά της ; Μήπως την είχε έρωτευτεί ; 'Αλλά πώς μπορούσε να γεννηθί έρωτας μέσα στην καρδιά του κοντά στο πτώμα μιας νεκρής ;

'Αλλωστε ή Ζαρά, ή Τσιγγανούλα, ήταν μόλις δεκατεσσάρων έτων ακόμα και δέν μπορούσε να τού προκαλέσει έρωτικές έπιθυμίες. — 'Όχι, δέν εινε άγάπη, σκεφτόταν ο Φερρόν, άλλα άπλη συμπάθεια αυτό που με τραβά προς τη μικρούλα.

Γιά πρώτη φορά στη ζωή του αυτούς ο πενητάρης, που δέν ελάτρωνε ως τότε, παρά μόνο το χρυσάφι, αισθανόταν μία πραγματική συγκίνηση.

— Τρέξε, ελεγε στο γραμματέα του, που παρακολουθούσε άμίλητος τα συμβάντα, τρέξε...

— Ποιό, κύριε ;

— Πήγανω στο σπίτι και πέξ της Γιόθρνης ; να κατεβίση γρήγορα στρώματα στο κάτω δωμάτιο και ν' άνάγη μία καλή φωτιά...

'Ο καμπόρης άπομακρυνόθηκε άμέσως, χωρίς να πη τίποτε.

Τότε ο δικηγόρος έσημψε επάνω άπ' το άκίνητο κορμί της Τσιγγάνας.

— Τι θά την κάμει, κύριε ; ρώτησε μ' άγωνία ή Ζαρά.

— 'Αν ή μητέρα σου δέν πέθανε, παιδί μου, θά προσπαθώ να την ξαναφέρω στη ζωή.

'Αν όμως επέθανε, μέχρης ότου τη θάψουν, εινε καλύτερα να βρισκαται μέσα στο σπίτι μου, παρά έξω στο δρόμο...

— 'Ω, ναι, άφέντη ! Σ' εύχαριστώ !... τραύλιση ή μικρή.

'Ο Φερρόν ήταν άρκετά ρομαλιός άνθρωπος, τό σώμα της περικμένης Τσιγγάνας δέν ήταν καθόλου βαρύ και τό σπίτι του δικηγόρου 'έξ άλλου δέν άπεριχε πολύ άπό κεί.

Την άρραψε λοιπόν στην άγκαλιά του και, άκούλουθόμενος από τη μικρή, έφτασε σε λίγα δευτερόλεπτα στο σπίτι του.

'Η Γιόθρνη, ή γορά υπηρέτρια του σπιτιού, είχε κατεβάσει στο μεταξύ κάτω τα κλωσσεπάματα, που της παγγέγγιλαν, και κατακινώτα ν' άνάγη φωτιά.

'Ο Φερρόν έτυχε νάχη μερικώς γνώσεις λατρικής κι' άρχισε να τις βάζει σε ένεργεια νά μπορούσε να ξαναφέρη στη ζωή τη μητέρα της Ζαρά.

Τού κάκου όμως άνοιξε τό στόμα της κι' ένα άσημενο κοινάκι και προσπαθούσε να της χύση μερικώς σταγόνες από κάποιο δυναμιακό. Τού κάκου άγωνίστηκε να προκαλέση κυκλοφορία τού αίματος, βάζοντας επάνω στο στομάχι της κύριες πετσέτες. 'Όλοι οι κάποι του πήγαν χαμένοι. 'Η δυστυχισμένη μητέρα ήταν νεκρή !

Την άλλη μέρα ο Φερρόν προσάλεσε τόν έφημερο τής εκκλησίας του 'Αγιού 'Αντωνίου και την έθαψε σε μία γωνία τού κοινοβού νεκροταφείου.

'Η μικρά Ζαρά συνόδεψε τη μητέρα της ως την τελευταία κατοικία μαζί με τη Γιόθρνη.

'Όταν γύρισε στο σπίτι που δικηγόρου, βρήκε τόν οικοδεσπότη να κάθηται κοντά στο τζάκι, στο ίδιο δωμάτιο, όπου είχαν μεταφέρει κατά την προτεραιά τό πτώμα της Ζητιάννας.

'Η Ζαρά πήγε κοντά του και, πλημμυρισμένη από εύγνωμοσύνη, γοάπησε και τού ελεγε :

— Σε σάς χρωστού, κύριε, τό ότι ή μητέρα μου αναπαύεται σε τάφο... Ποτέ δέν θά τό ξεχάσω αυτό τό καλό... Είδα ότι έχετε μία υπηρέτρια... Θέλετε κι' άλλη μία ; 'Αν θέλετε, από σήμερα είμαι στη διάθεσί σας...

— Καλά, μικρή μου, δέχομαι, άποκαίθησε ο Φερρόν. Οικογένεια δέν έχω, μονάχα λίγους φίλους έχω. Θά μείνης έδω, ναι, όχι όμως σαν υπηρέτρια, άλλα σαν παιδί μου. Φοβάμαι όμως μήπως, καθημένη καθώς είσαι στην έλευθερη ζωή, θά στενωχορηθής μέσα σε τέσσερους τοίχους...

'Η Ζαρά χαμολέγασε θλιβερά.

— Τι να την κάνω την έλευθερία τώρα που δέν ζή ή μητέρα μου ; απάντησε. Καλά ήταν βέβαια όταν έτερεχα στα δάση και στην έσοχη

'Η Ωραία Φερρονιέρα (Από πίνακα της εποχής)

ΗΛΛ'ΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΔΙΣΤΙΧΑ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ

Δημοσιεύουμε σήμερα και τα υπόλοιπα τών διστίχων, τα όποια τραγουδάνε στις φυλάκες οι φυλακισμένοι και τα όποια είχε την καλωσύνην η μάς άποστολή φανατικός αναγνώστης του εφημερίστου.

Στή φυλακή είν' ένα δέντρο πού βγάει την κανέλλα.
"Αν μ' αγαπάς, μακοίλα μου, πάρε τ' όρνο κ' έλα.
'Η φυλάκη είνε βάσανο, ή φυλάκη είνε λαύρα,
ή φυλάκη μου τάβαφε τ' ασθικά μου μαύρα.

Βάστα, καρδιά μου, δυνατά κ' στηθος μου, νταγιάντα
για να πωρουν τα βάσανα και να μην τάχης πάντα.

Λουπόν βαρέθηρα να ζω και θέλω να πεθάνω,
αφού δεν βρίσκω γιατρεία στον κόσμο τόν άπάνω.

Πάρε μαχαίρι, βέρα με κ' έχε έννοια στην καρδιά μου,
γιατ' είνε μέσα ζωντανή μη ματωθής, κωρά μου.

Στή φυλακή με βάλανε, στά σίδερα με λούσαν,
καρφιά μου μπήξαν στην καρδιά και μου την αιματούσαν.

Μαλωματιένος ό σταυρός κρέματα στο λαμό σου,
άλλοι φιλούνε τ' σταυρό κ' έγώ τ'ό μάγουλό σου.

Έγώ είμαι κείνο τ' ουλί όπου τ'ό λέν κανάρα,
πουν' τ'ά φτερά του κίτρινα κ' είν' ή καρδιά του μαύρη.

Καρδιά μου άπαρηγόρητη, πάρε τ'ο γιατρικό σου,
γιατί ό Χάρος γρήγορα θά γίνη συντροφός σου.

Μιά Τουρωπούλα στο βουνό τ'ό δάβολο φρονάζει.
Ποιός έχει λόνο στην καρδιά και δεν άναστενάζει;

Τής φυλάκης τ'ά σίδερα ήμισο δεν τ'α φωτίζει,
ούτε και τ' άστρι της νυχτός δεν τρεμολαμπυρίζει.

Τίποτε δεν άπόχησα στα χρόνια τ'ά μικρά μου,
μόνο τ'ό άζ' μου ήμεινε και τ'άχο στην καρδιά (μου).

Μάνα μου, όταν με γένναγες, γιατί δεν μου τ'ό ελεπ
πώς έχει ό κόσμος βάσανα, πώς ή ζωή έχει πύ-

(κωρες ;

Μιά μαύρη πέτρα του γαιού θά βάλω προσκεφάλι,
ότι τραβάει τ'ο κομμά τ'α φταίει τ'ό κεφάλι.

Είν' τ'ό κελιά, μαύρη καρδιά, ή οικουμένη όλη.
Μέσα στον τάφο μου γυρνά καθμερηνη και σκόλη.

Γράμμα, στο σπίτι πού θά πάς την πόρτα να χτυ-
(πήσης,

κ' όταν σε πάρη ή μάνα μου γλυκά να τί φιλήσης.
'Ανάμεσα στά φρούδια σου θά γράψω τ' όνομά μου,

έσύ έφραγες τ'α νεράτα μου και την παλιμαριά μου.
Δέν είνε δό κοντά χωριό να κατοική ό Χάρος,

να πάρη τ'ο κορμά μου για να μην τ'άχο βάρος ;
Συχαυ' ό Χάρος έχρεται στο στρώμα πού κοιμάμαι.

Τού λέω, Χάρε, πάρε με, μου λείει σε λυτάμια.

μαζύ της. Μόνη μου τώρα θά χαθώ...
— Για πές μου όμως, ρόστης ό δικηγόρος, από πού είσαι, από πού έχρεται ;

'Η Ζαρά άγνωστος πού γενήθηρθε!
Τό μόνο πού ήξερε, ήταν ότι ήθελε άτ' την Καστολία της 'Ισπανίας

μαζύ με τούς γονείς της και με άλλους Τσιγγάνους, οι όποιοι ά-
κολούθησαν στα 1526 τόν βασιλέα Φραγκίσκο Α' πού γινόεις άτ' την

αρχιαιολογία του.

Τήν εποχή εκείνη ή Ζαρά μόλις έκλεινε τ'ά τέσσερα χρόνια.
'Ο πατέρας της ήταν κατασκευαστής ξυλίνων κουταλιών και από

αυτό έλεγε πώς ζούσε.

Φαίνεται όμως ότι έξακουσος και δεύτερο επάγγελμα, κάπως κρυ-
φό αυτό, γιατί μία μέρα σε κάποια πόλη της 'Ορλεάνης τόν εφιλώ-

κισαν κ' έπειτα τόν κρέμασαν.

'Από τότε ή Δαριά, ή μητέρα της Ζαρά, χόρευε και τραγουδούσε
στις δημόσιες πλατείες κ' έλεγε την τύχη στις άνταναρες κοπέλλες,

για να μωρσέη να συνηρθηή αυτή και τ'ό παιδί της. 'Αλλά τ'ό κλίμα
της Γαλλίας δεν την έννοουσε. Ουμάντα εξ άλλου την μακρινή της

'Ισπανία και τόν πεθαιμένο της άνδρα κ' έβλαψαε.
'Ενα βράδυ έπεσε... και δεν ξανασηκώθηκε πιαί.

Τήν ώρα πού ξεσηκώσος, παραμάλεσε τ'ό Θεό να προστατέψη τί
μικρή της. Κι' ό Θεός εισάκουσος την παράκλησι της έτοιμωθάντας

μητέρας κ' έδωλε μαρσάτι της τόν Φερρόν.

— Μείνε ήσυχη, μικρή μου, είτε στο τέλος ό δικηγόρος στη
Ζαρά. Θά γίνης παιδί μου και θάμια πατέρας σου...

Κι' έγινε πραγματικά πατέ-
ρας της, ή μάλλον κάτι άλλο, καθώς θά ίδθητε στο ερχόμενο φύλλο.

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : 'Η συνεί-
χεια.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

Μία πρόληψις τού Βασιλέως Γεωργίου. Πώς βγήκε άληθινή. 'Η μεταπροσούνη τού στρατηγού Σαπουνηζάκη. Πώς έκηδεύ-
θη. 'Ο Χαρ. Τρικομής περί τού Θεού. Άλληγιάννη. 'Ο κ. Παπαναστασίου για τόν ντ' 'Αννουτίσιο. 'Ο Μωρεάς και ό πλανόδιος άείδός, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

'Ο Βασιλεύς Γεώργιος θεωρούσε ως άποράδες ήμέρες την Τρίτη και την Παρασκευή.

Χειρότερη όμως από τις δύο θεωρούσε την Τρίτη, κατά την όποία άπέφυγε κάθε εργασία και ούτε τούς ύπουργούς του άρωξε αυτή την ήμέρα.

Δυστυχώς δέ, όπως αποδείχτηκε εν τών ύπέρων, ή πρόληψις του αυτή δεν ήταν έντελώς άδικαιολόγητη. Γιατί, καθώς είνε γνωστόν, ή Τρίτη ήταν ή ήμέρα τής δολοφονίας του!...

'Ο τελευταίως άποθάνων στρατηγός Σαπουνηζάκης, σ' ένα φίλο του, πού τού ζήτησε μία φωτογραφία, ένα έτος πριν πεθάνει, τού έστειλε μία παλιά, τού 1914, ή όποία τόν παριστάνει με στρατιωτική στολή και με τ'ό παρόσημό του.

'Από πίσω άτ' τη φωτογραφία αυτή, έσημείωσε τ'ά εξής :

...Δέν είχα άλλη φωτογραφία. "Αν είχα θά σου έστειλνα μία με πολιτική περιβολή και όπως είμαι τώρα : 'Υπέργηρος. 'Αποστρέφομαι τή στρατιωτική περιβολή και τ'ά παρόσημα. Οι περιέμ' έχουν έγγραφα έντολην μου να με έναποθέσουν νεκρόν, έντός κοινοτάτου φρετέρου, να με μεταφέρουν στο Α' Νεκροταφείο, άνευ ουδεμιάς προαναγγελίας περί τής ήμέρας και ώρας τής κηδείας μου και άνευ είδοποιήσεως τού Φρουραρχείου. Δίδει δέν θέλω επικηθείους και στρατιωτικούς τιμάς. Μετά τρεις ήμέρας από τής ταφής μου θά άγγελθη διά τού Τύπου ότι άπεβίωσα...».

Κά έτσι πράγματι έγινε ή κηδεία του σεμνού και μετρίφρονος αυτού στρατιώτου.

Μόνον εξ άνδραποι, τέσσερες συγγενείς του και δύο φίλοι, βαθύτατα συγκλημένοι, συνώδεψαν ως την τελευταία του κατοικία έναν στρατιωτικό πού έχει τί θέσι του στην έλληνική ιστορία.

Κι' έτσι, σιγαλά κ' άθόρυβα έδυσε, εκείνος, ό όποιος είχε τόσες δόξες και λάμψεις και τιμές, μέσα στις Αλύξ και στα καλάτια...

'Ο μακαρίτης Χαρ. Τρικομής, μία από τις απάνες στιγμές, κατά τις όποιες ήταν εφιάθετος, έλεγε σε κύκλο στενών του φίλων :

— Στά 1679 οι Δανοί είχον έκωστρατεύσει κατά τού 'Αμβούργου. Μετά πολυχρόνιο πολιορκία, είς άνάμνησιν τής πολιορκίας αυτής οι κάτοικοι τού 'Αμβούργου έκοψαν ένα μετάλλιο, τ'όποιο φέρει την εξής επιγραφή :

«'Ο στρατός τής Δανίας ήλθε και έπολιορκήσε τού 'Αμβούργου. "Αν θέλετε να μάθετε τί κατορθώσος, παρατηρήσαστε την άλλη δ-
ψιν τού νομίσματος».

'Η δέ άλλη δψις δεν εικόνιζε άπόλυτως τίποτε !

...Τό νόμισμα αυτό μού θυμίζει ό κ. Δηλήγιάννης. Όταν είνε έξω της άρχης, και μ'ας έπιπέται για να ή καταλάβη. Φωνές, ύποσχέσεις, θόρυθοι, συλλαλητήρια, χαλασμός κόσμου, ετούτο θά ποιήσω μεν ήμεις, κ.λ. κ.λ.κ.

... Και όταν έχρεται στην έξουσία, ή... άλλη δψις του μετ'άλλου... Τίποτε, δηλαδή!...

Σε κάποια φιλική συνάντησι πού γινόταν λόγος για ποίηση και τέχνη γενικώς, λέγαται πώς ήροτήθη ό κ. Παπαναστασίου, πώς τού φαίνεται ό ντ' 'Αννουτίσιο ως άνθρωπος και ποιητής.

— Είν... μακαρόνια με κρέμα σαντιγύ! άπάντησε ό άρχηγός τού έθνικού και άγροτικού κόμματος.

— Και ως στρατηγός ; τόν ρώτησαν πάλι.

— Πρώτης τάξεως στρατηγός γιά... όπερέτα!

Σ' αυτό ό κ. Παπαναστασίου, συμφώνησε με τόν Κλεμανσό, ό όποιος έχαρακτήρησε τόν 'Ιταλό στρατό κατά τόν πόλεμο, ως :

— Πρώτης τάξεως στρατό γιά... πάλκο!...

Μία μέρα, ενώ ό Μωρεάς καθόταν σ' ένα καρενιό λόγος για λεωφόρο Μαίν, μητέρα μέσα ένας άείδός και άρχισε να τραγουδήσει με βραχνή φωνή τ'ό ποίημα τού Βερλάν πού έχει την εξής άρχη :

Βάθει, μέσα στην καρδιά μου, καθώς έθρχει και στην πόλη... Τότε ό Μωρεάς πετάχτηκε όλόθρος και βγήρε έξω φωνάζοντας δυνατά και θυμωμένα :

— Δέν έπιτρέπω να πετσόκόβονται μαρσάτα μου οι σίτοι έ-
νός ποιητού πού είχα την εύτυ-
χία να γνωρίζω!...

